

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

Curs 2016-2017

IES JOAN RAMIS I RAMIS

COMISSIÓ DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

0. CONSIDERACIONS INICIALS

Aquest PLC pretén aconseguir, per una banda, que al final de l'educació secundària l'alumnat hagi assolit una bona competència, tant oral com escrita, de les dues llengües oficials i, almenys, en una llengua estrangera (en el nostre cas, l'anglès); per altra banda, fer de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, la llengua comuna, i donar una formació motivadora envers l'aprenentatge de llengües. En aquest sentit, els centres es configuren com un espai comunicatiu d'interacció social, amb metodologies que han d'afavorir la comunicació.

La revisió del PLC que ara es presenta ha estat realitzada a partir del darrer PLC del centre, el del curs 2010-2011, de les memòries de la Comissió de Normalització Lingüística (CNL) dels darrers anys i de la normativa vigent, així com de la informació extreta de les enquestes sobre ús de la llengua vehicular fetes a professors, i de l'estudi sobre usos lingüístics de l'alumnat dut a terme el present curs acadèmic i de les indicacions del servei DINAMICAT i d'inspecció educativa.

La Comissió de Normalització Lingüística que ha treballat en aquesta redacció està integrada pels professors següents:

David Pelegrí, professor del Departament de Llengua catalana i literatura i coordinador de la Comissió de Normalització Lingüística.

Margarida Cursach, professora del Departament de Llengua catalana i literatura

Joana Frontera, professora del Departament de Llengua catalana i literatura

Zoe Soler, professora del Departament d'Educació Física

0.1. DIAGNOSI INICIAL

A continuació, es presenta una síntesi de la diagnosi inicial sobre ús de les llengües de la nostra comunitat educativa.

Segons les dades extretes de l'Enquesta d'usos lingüístics realitzada al centre a començament de juny del curs 2016-17, es desprèn una realitat sociolingüística complexa. El nostre alumnat és de procedència diversa: si bé és majoritàriament menorquí i, per tant, de parla catalana, i s'identifiquen amb aquesta llengua (60%), també tenim alumnat la llengua materna del qual és la castellana i l'alumnat de procedència estrangera parlant

d'altres llengües (anglès, àrab, alemany, francès, berber, portuguès, italià, etc). El fet que la majoria dels nostres alumnes hagin nascut aquí és important, ja que encara que pugui ser el castellà la llengua familiar, aquests alumnes han estat escolaritzats a Menorca i han après a llegir i escriure en català.

Tanmateix, el fenomen de la immigració torna a ser clarament visible després d'uns anys de crisi econòmica en què aquesta havia disminuït bastant. Els dos darrers cursos s'han anat incorporant alumnes nous, que han estat acollits dins el programa de PALIC.

A les famílies, el català és la llengua de parla predominant entre pares i fills, en un percentatge al voltant del 75%. Pel que fa a la llengua que parlen els pares entre ells, també és el català la llengua que predomina, en un 50%.

El coneixement de la llengua catalana que tenen els pares és bastant important (més les mares que els pares). En aquest sentit cal destacar el nivell d'estudis de les famílies, en què un 36% de progenitors tenen estudis superiors. Per altra banda, hi ha un 17% de progenitors sense estudis o només amb estudis bàsics.

En relació amb la valoració que fan els alumnes del seu coneixement de llengües, veiem que aquest ha augmentat respecte dels resultats de la darrera enquesta en totes les llengües (català, castellà i anglès), tot i que segueixen manifestant que tenen un coneixement més alt de castellà que de català i un coneixement més baix de la llengua anglesa.

En les situacions acadèmiques, el català és llengua vehicular de l'ensenyament de la majoria de les assignatures. Els alumnes manifesten que a l'hora de traduir fan servir majoritàriament el castellà. És molt important constatar que els alumnes utilitzen de manera molt majoritària la mateixa llengua que el professorat.

Segons les darreres enquestes sobre ús de la llengua vehicular al centre, realitzades el present curs 2016-2017, el percentatge global d'ús del català com a llengua oral per part dels professors és del voltant del 70% (68% pel que fa a la llengua escrita). Cal dir que són uns resultats positius, millors que els dels darrers cursos.

Sortint de l'escola, els alumnes afirmen que farien un currículum de feina majoritàriament en castellà; que, en adreçar-se a un desconegut, ho fan majoritàriament en castellà, però la majoria contesta en la mateixa llengua que se'ls parla i en les situacions de relacions entre amics i amigues, al pati i fora de l'institut i en les activitats extraescolars l'ús del català i el castellà està bastant equilibrat.

En relació amb la lectura, hem trobat que es llegeix molt més en castellà (73%) que en català (23%). Pel que fa a altres aspectes del temps d'oci com, per exemple, la música, la televisió, el cinema, Internet i les xarxes socials, la presència del castellà és aclaparadorament predominant, especialment en el cas de les noves tecnologies.

0.2. MARC LEGAL

El marc legal general el conformen, en un primer nivell, la Constitució Espanyola de 1978 i les lleis orgàniques que se'n deriven i que regulen els aspectes lingüístics (Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual s'aprova l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears) i els educatius.

Aquesta legislació es concreta després, mitjançant les lleis, els decrets, les ordres i les normes que els despleguen, que són bàsicament els que s'indiquen a continuació:

- Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (BOIB núm. 32 ext. d'1 de març). Articles 35 i 36.1.
- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa.
- Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística (BOCAIB núm. 15 de 20 de maig), modificada per la Llei 1/2016, de 3 de febrer (BOIB núm. 18 de 6 de febrer). Article 17 i següents.
- Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB (BOCAIB núm. 154 de 18 de desembre).
- Ordre del conseller de Cultura, Educació i Esports, de dia 12 d'agost de 1994, sobre l'ús de la llengua catalana, pròpia de les illes Balears, com a llengua vehicular en l'ensenyament no universitari (BOCAIB núm. 105, de 27 d'agost).
- Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 89 de 17 de juliol). Article 10.
- Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 29 d'abril de 1998, que regula l'exempció de l'avaluació de la llengua i la literatura catalanes en l'ensenyament.
- Ordre del conseller d'Educació Cultura i Esports, de dia 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 69 de 26 de maig). Articles 3, 4, 5 i 12.
- Decret 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic de les escoles públiques d'educació infantil, dels col·legis públics d'educació primària i dels col·legis públics d'educació infantil i primària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre). Article 62.
- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre). Article 71.
- Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (BOIB núm. 97 de 19 de juliol), modificat pel Decret 28/2016, de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).
- Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm.73 de 16 de maig), modificat pel Decret 29/2016, de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).
- Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears (BOIB núm. 73 de 16 de maig), modificat pel Decret 30/2016 de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).
- Decret 45/2016, de 22 de juliol, per al desenvolupament de la competència comunicativa en llengües estrangeres als centres educatius sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.

Per tant, és la Llei de normalització lingüística de 1986, la que, d'acord amb el mandat constitucional i estatutari, estableix el marc general sobre la consideració i els usos de les dues llengües oficials a les Illes Balears. Les dues grans directrius d'aquest marc normatiu són:

1. Per una banda, l'obligació que té el sistema educatiu d'assegurar que l'alumnat, en acabar els estudis obligatoris, sigui competent en les dues llengües oficials.
2. Per l'altra, l'obligació, també per a l'Administració, d'emprar habitualment la llengua catalana, llevat dels casos en què el ciutadà demani explícitament que l'Administració se li adreci en castellà.

Exempció de l'avaluació de la llengua catalana

L'Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 29 d'abril de 1998, de regulació de l'exempció de l'avaluació de la llengua i la literatura catalanes, estableix ben clarament els requisits que han de complir els alumnes que demanin aquesta exempció, entre els quals es troba el d'haver de residir només de manera temporal a les Illes Balears.

Així mateix, fa constar que «s'haurà de fomentar l'assistència a les classes de l'alumnat al qual se li hagi atorgat l'exempció de l'avaluació de la llengua i literatura catalana» i que «l'atorgament d'una exempció a un/a alumne/a no suposa la modificació de les disposicions del Projecte Lingüístic de Centre».

Per complir aquestes mesures i per procurar la integració de l'alumnat al més aviat possible, el centre s'haurà de fer responsable d'assegurar-li l'accés al coneixement de la llengua des del nivell en què ho necessiti.

1. L'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA.

La llengua catalana és la llengua vertebradora de l'ensenyament, la llengua vehicular i la llengua de l'àmbit administratiu i de comunicació del centre.

2. EL TRACTAMENT DE LA LLENGUA CATALANA I DE LES ALTRES LLENGÜES CURRICULARS EN ELS PROCESSOS D'ENSENYAMENT I APRENTATGE.

2.1. LLENGÜES COOFICIALS

Per assegurar la primera de les directrius establertes més amunt –la competència lingüística de l'alumnat en les dues llengües oficials en acabar els estudis obligatoris– s'estableix l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament a tots els centres. Així:

1. El català esdevé llengua vehicular de l'ensenyament en els àmbits curriculars que es determinin: llengua amb la qual s'expressen els professors i els alumnes i llengua utilitzada en els materials didàctics que s'emprin, llibres de text, material audiovisual i altres recursos derivats de la introducció de les noves tecnologies a l'aula.
2. El català esdevé també llengua de les activitats docents extraescolars i complementàries.

2.2. LLENGÜES ESTRANGERES

Les llengües estrangeres que es poden estudiar a l'IES Joan Ramis i Ramis són l'anglès, el francès i l'alemany. L'anglès té estatus de primera llengua estrangera i s'imparteix com a

llengua obligatòria per a l'alumnat a tota l'ESO, al batxillerat, a l'FPB i al BAD. El francès i l'alemany tenen, alhora, l'estatus de segones llengües estrangeres i s'ofereixen com a optatives a tota l'ESO, al batxillerat i al BAD.

A més, els darrers anys, les llengües estrangeres han esdevingut llengües vehiculars en matèries no lingüístiques. En el cas del nostre centre s'imparteixen algunes àrees en anglès:

- EPV, 1r ESO
- Música, 2n ESO
- Tècniques experimentals de química, 3r ESO
- Informàtica, 4t ESO

Pel que fa a les llengües clàssiques, a més del seu caràcter d'eines formatives, són també font d'informació i vehicles d'aprenentatge.

3. PLANTEJAMENTS DIDÀCTICS DE L'ENSENYAMENT DE LES LLENGÜES.

Des del centre s'impulsaran, en la mesura que sigui possible, projectes de formació de professorat sobre didàctica de les llengües i actituds lingüístiques.

La relació entre totes les llengües ha de ser fluïda i profitosa i els departaments implicats s'han de coordinar per aconseguir acords relatius a la metodologia a seguir, així com a la selecció i temporització de continguts, als criteris i instruments d'avaluació, etc., en el nou marc que s'estableix amb l'ensenyament per competències bàsiques i que queda recollit a la concreció curricular elaborada pel centre.

En aquest nou marc, l'adquisició per part dels alumnes de la competència lingüística en totes les llengües d'aprenentatge és responsabilitat de tota la comunitat docent i, consegüentment, totes les matèries la treballen i l'avaluen.

Pel que fa a les matèries no lingüístiques en llengua estrangera, es basen en la metodologia AICLE. Els trets més destacats d'aquesta són:

- Es basa en uns bons fonaments lingüístics per tal de poder construir a partir d'aquests, és per això que recomanem als alumnes que volen cursar una d'aquestes matèries un bon nivell d'anglès i alta motivació per a l'aprenentatge de llengües.
- Metodologia activa.
- Estratègies apropiades per presentar nous conceptes: demostracions, resums, recursos visuals, etc.
- Observació contínua del procés d'aprenentatge.
- Gran varietat de respostes: en les etapes inicials, es prioritza la comprensió més que la producció.
- Plena integració del contingut i la llengua.
- Experimentació i manipulació.
- Autonomia i col·laboració.

Els professors d'especialitat disposen d'una hora complementària on es reuneixen amb els professors d'anglès per coordinar, dissenyar materials i preparar l'hora de classe en què el professor d'anglès entrarà a l'aula.

A més de tot això, el centre també compta amb auxiliars de conversa en llengües estrangeres (anglès, francès i alemany). S'incentiva els alumnes a participar de projectes com l'Erasmus +, EOIES, DELF, intercanvis epistolars, etc. i s'organitzen, com a activitats extraescolars, viatges a països on es parlen aquestes llengües.

4. CRITERIS PER A L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.

4.1 Programes lingüístics específics per a alumnes nouvinguts.

Per tal de facilitar la integració de l'alumnat nouvingut i l'aprenentatge de les llengües oficials per part d'aquest, el departament d'Orientació planificarà les actuacions pertinents dins el programa PALIC. Els professors de PALIC tindran entre les seves funcions la de planificar, organitzar, avaluar les estratègies pedagògiques per atendre els alumnes d'incorporació tardana, així com orientar els professors sobre les adequacions curriculars per tal de desenvolupar el programa i assolir els objectius fixats.

L'ensenyament de la llengua catalana al PALIC s'ha de fer amb la finalitat que l'alumnat adquireixi el més ràpidament possible la competència comunicativa. Aquesta capacitat li haurà de permetre, d'una banda, relacionar-se amb el seu entorn més immediat, escolar i social, de l'altra, incorporar-se, a curt termini, plenament a una aula ordinària amb l'objectiu de continuar el procés d'escolarització o incorporar-se al món laboral amb el màxim de possibilitats.

Ahora, el centre, a través de la Comissió de Normalització Lingüística engegarà actuacions per fer de la interculturalitat un dels eixos pedagògics de la tasca docent. L'objectiu general del centre en aquest aspecte és promoure la comprensió de la diversitat, facilitar el tractament de les diferents cultures per igual i potenciar la integració social i la capacitat de l'alumnat per aprendre a viure en contextos culturalment diversos i així preveure i respondre les necessitats i els conflictes que se'n poden derivar.

4.2. Suport als alumnes amb dificultats d'aprenentatge.

Per a l'alumnat amb dificultats en l'aprenentatge de les llengües, s'estableixen els programes oportuns de reforç, en col·laboració entre el departament d'Orientació i els departaments respectius, per assegurar la ràpida integració de l'alumnat al seu grup de referència i l'assoliment dels coneixements necessaris que els permetin emprar les llengües, tant la catalana com la castellana, com a vehiculars de l'aprenentatge de les altres matèries.

Tal com queda recollit al PAD i al PIE, les mesures que es preveuen són: suport en petit grup a 1r i 2n d'ESO, suport dins l'aula a ESO i a FPB, seguiment tutorial, suport logopèdic, desdoblaments, elaboració d'ACI, etc.

5. CRITERIS GENERALS PER A LES ADEQUACIONS DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT DE LES LLENGÜES A LA REALITAT SOCIOLINGÜÍSTICA DEL CENTRE AMB L'OBJECTIU D'ASSOLIR EL COMPLIMENT DE LA NORMATIVA REFERIDA A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.

Com s'ha explicat a la introducció d'aquest PLC, totes les actuacions dirigides a planificar el procés d'ensenyament de les llengües parteixen sempre de la realitat sociolingüística del centre. Tenint sempre present la normativa vigent, aquestes actuacions es concretaran cada curs en la programació anual de la CNL, juntament amb els objectius a assolir i els instruments d'avaluació necessaris.

6. APLICACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLC.

La Comissió de Normalització Lingüística és l'encarregada de vetllar pel compliment de les directrius establertes al PLC i reflectir a la memòria anual si els objectius proposats s'han assolit o no i fins a quin punt. De la mateixa manera, ha de valorar els canvis que es produeixen tant en l'àmbit sociolingüístic del centre com en el purament docent per tal de veure si s'ha de modificar algun aspecte del PLC amb la intenció d'aconseguir l'objectiu últim, que és la normalització plena de la llengua catalana.

Els instruments que serviran per dur a terme aquest seguiment i avaluació són:

- Enquestes anuals a professors i alumnes sobre ús de la llengua vehicular.
- Estudis més amplis sobre usos lingüístics per tal d'actualitzar les dades sobre el context sociolingüístic, el coneixement de les llengües, les llengües presents a l'entorn, etc
- Memòries de la CNL.
- Proves de l'IAQSE
- Resultats de l'avaluació de la competència lingüística dels alumnes en finalitzar l'ESO.